

תיירות צובה
Tzuba Tourism

צובה
טיולים סביב לה

צובה המקראית מזכרת בספר שמואל ב' כ"ג.
 ברשימת לוחמיו של דוד המלך מצוין יגאל
 בן נתן מצובה. ניתן לראות את שרידיה של
 עיר גדולה זאת, במספר עצום של מצצאים
 ארכיאולוגיים - גיתות, מקוואות, בורות
 מים, מערות קבורה, מעיינות ועוד. בצאתכם
 לטייל באזור צובה תיהנו מאוצרות נוף, טבע
 והסטוריה. חלק מהאתרים מצוקמים בטעמי
 הקיבוץ, נא שפרו עליהם. אנא קחו לתשועת
 לבכם שהמסלול משולט חלקית, ישנם בשטח
 בורות פתוחים, ויש סכנה בטיפוס על גבנים
 הרוסים.

תוכן עניינים:

מסלולים:

1. שביל הגיתות - 3
  2. טיילת דודא - שביל נופי צפוני 4
  3. מסלול היין 5
  4. מתנ"ך עד תש"ח 6
  5. מסלול בפת הסלע 10
  6. מערת יוחנן המטביל 12
  7. הליכה מעין צובה למערת יוחנן 13
- מידע:
- עין צובה 7
  - בפת הסלע 11
  - הר צובה 14
  - עץ האלון והזית החלול 15

טיול נעים, צוות תיירות צובה

טיולים מודרכים קבועים מתקיימים:

מסלול היין - בימי ששי בשעה 10:00

מסלול מתנ"ך עד תש"ח - בימי שבת ב-10:00

מערת יוחנן - בימי שבת ב-14:00

מינימום 7 משתתפים ליציאת טיול

נקבת עין צובה פתוחה בימי ששי ושבת

בין 11:00-16:00

בזמנים אחרים בתיאום

שעות אלו עשויות להשתנות, לעדכונים, מידע

נוסף ותיאום טיולים מודרכים: 02-5347000

1. שביל הגיתות

יציאה מפעל "אורן" דרך הגת המזרחית, בשביל היער - עד הגת המערבית. בדרך - כרם זיתים, צפחיית חורש. מידע נוסף בעמוד 9.

פסול הליכה בריאותית
 אורך הפסול: 1.5 ק"מ
 משך הטיול: 40 דקות
 דגש על טבע והיסטוריה
 מתאים ל: משפחות, אופניים
 לכל הגילאים
 נסיעה: לא
 עביר לעגלות תינוקות

2. טיילת דודא - שביל נופי צפוני

יציאה מגלון צובה צפונה דרך "טיילת דודא" המשך לאורך דרך קק"ל עד קיפצובה. בדרך - כרם זיתים, צמחיית חורש, גוף מרהיב, תצפית לכרמים וליישובי פרודזור ירושלים. שירת מואזין בשעות התפילה.

מסלול הליכה בריאותית
אורך המסלול 1.5 ק"מ
משך הטיול 40 דקות
דגש על גוף וטבע
מתאים ל: משפחות, אופניים,
טינוקות במנשא גב
לכל הגילאים
לא סיעה:

3. מסלול היין

יצאה מגלון צובה לכיוון צופת הכניסה לקיבוץ. ירידה לגת המערבית, חזרה לכביש הראשי, הליכה לאורך דרך תפעולית במקביל לכביש 395 עד הכרם המערבי, לאחר שיטוט בכרם, בדרך חזרה ניתן לעלות ולכבד את זכר נופלי צובה ב"פלג"ח ובמערכות ישראל. חזרה לצובה לביקור ביקב וטעימת יין (בשבת - בחנות היקב ליד קיפצובה). יש להיזהר בקרבת כביש ראשי. המסלול יעניין ילדים מגיל 7 ומעלה. ביקורים וטעימות יין ביקב - לקבוצות בתיאום מראש 02-5347000. מידע נוסף בעמוד 9.

מסלול הליכה בריאותית אורך המסלול: 1 ק"מ
משך הטיוול: שעה
דגש על: טבע, חקלאות, היסטוריה
מתאים ל: משפחות, אופניים
לכל הגילאים
נסיעה: כן
עביר לעגלות תינוקות

4. מסלול מתנ"ך עד תש"ח

יציאה מפעל אורן, עליה להר-צובה, תצפית יפה והיכרות עם נושא קרבות תש"ח באמצעות שלטי פארק רבין, ירידה לעצים העתיקים, הגשך לכיוון תניון היובל וירידה לעין צובה. חזרה בדרך המטעים. מידע נוסף בעמ' 15, 14, 7.

מסלול הליכה בריאותית

אורך המסלול: 2 ק"מ

משך הטיול: 2 שעות

דגש על טבע, חקלאות, והיסטוריה

מתאים ל: משפחות, אופניים

לכל הגילאים

נסיעה: כן, בדרך הראשית

עד לתניון היובל

עביר לעגלות תינוקות

פרט להר צובה

עין צובה

שתי דרכים גובילות לעין צובה:

1. בנסיעה דרך הר צובה עד חניון היובל (מקום נהדר לפיקניקים), וגשם ירידה רגלית עלפי השילוט
  2. בהליכה רגלית פרחבת מפעל "אורן" בדרך המטעים, בין עצי תאנה, גפנים ומטעי נסירים.
- מדריך המפתחין לכם יאפשר כניסה לניקבה המוארת תמורת תשלום או הצגת כרטיס קיפוצובה או אורחי גלון.

עין-צובה היא מערכת נביעה תת קרקעית, הזורמת מתוך שתי נקבות-נביעה חצובות באורך 11 מ' ומספר כוכי נביעה קטנים נוספים, אל אולם תת-קרקעי חצוב ומקורה שנבנה, כנראה, בתקופה ההרודיאנית. רצפת האולם המחולק ע"י אומנה לשני חדרים, מצויה בעומק של 5.8 מ' מתחת לפני הקרקע, ושטחה 39.5 מ"ר. קירות התנך מחזיקים מעליהם תקרות קשתיות, הבנויות מאבני גזית. המים מתנקזים אל מנהרה באורך 43 מ' ויוצאים אל בריכה קטנה שמשפשה כסביל - מקום גילוי מים והסקיית העדרים. ממנה נמשכת אמת מים חצובה אל בריכת איגום תת קרקעית, המרוחקת מהסביל כ-25 מטר. הבריכה אוגרת 235 מ"ק מים. המעיין תוחזק במשך כל הדורות והיווה את מקור המים הראשון של קיבוץ צובה. מי עין-צובה זכים וניתן לשתותם. ניתן להשתכשך במים. נא השגיחו על ילדיכם.

נקבת עין צובה פתוחה בימי ששי, שבת
חגים וחודש אוגוסט בשעות 11:00-16:00
בשאר ימות השנה - לקבוצות בתיאום
פראש.

גיתות עתיקות

בקרבת הקיבוץ נמצאות גיתות רבות. הגיתות שיגשו לייצור היין שהיה נרחב מאוד בצובה, שתיים מהן נוחות לגישה:

הגת המערבית

פול הכניסה לקיפצובה בית ערבי גדול. שביל עפר מצטיף מהבנה דרוגה (למטה) כ-50 מטרים. במקום בו ישנו שער ברזל לעלות משפאל לשביל טרסה אחת גבוהה יותר. שם נמצאת גת גדולה. בגת ניתן לראות 4 משטחי דריכה, 3 בורות שיקוע ובריכת תסיסה. בנוסף - שורת שקעים בקיר שיועדו לפתקן סחיטה.

הגת המזרחית

בתחילת דרך המטעים בדרך לעין-צובה מצד ימין כרם זיתים קטן, אחריו בפרחק של כ-20 מטר מהדרך גת יפהפייה. במקום 2 משטחי דריכה, 2 בורות שיקוע ו-2 בורות תסיסה וכמובן שקעים לפתקן סחיטה. החרסים שנמצאו בגיתות פעידים על שיגוש אחרון בסוף תקופת בית שני - בין הגאה הראשונה לפני הספירה לבין הגאה הראשונה שאחריה.

ת יחנן

7. הליכה מעין צובה לפערת יוחנן

מתאפשר בליווי מדרוך בלבד - יציאה מחניון היובל, ירידה בשביל אל הפעיין, לאחר טבילת רגליים והתרעננות המשך בשביל היורד למטע בואדי. הליכה לאורך המטע עד כביש 395, חציית הכביש וכניסה לחלקת מערת יוחנן והדרכה במקום. יש לדאוג לרכב הקפצה בסיום המסלול.

מערת יוחנן המטביל

אתר ארכיאולוגי ייחודי ובו מערכת-מים אדירה מתקופת חזקיהו המלך (מאה 8 לפנה"ס), אשר נראה כי שימש לייצור חומר. השרידים מעידים כי במאה הראשונה לספירה, היו במאגר התת קרקעי מנהגי

טבילה מיוחדים. במאה השישית אומצה הפערה על ידי נזירים ביזאנטים, שחרטו על קירות הפערה ציורים מדהימים המתארים את חייו ופועותו של יוחנן המטביל.

אורך המסלול: 2 ק"מ

משך הטיול: 2 שעות

דגש על: טבע, היסטוריה, נוף

מתאים ל: אהבי הסטוריה

גיל מינימלי: 10

נסיעה: חובה

עביר לעגלות תינוקות

הר צובה

שרידי הכפר הערבי סובה יושבים על חורבות המבצר הצלבני "בלמונט". בפסגה, שרידי כנסייה צלבנית, מבנים רבים שהתקופה הערבית ובורות גים חצובים, ובגדרונות שרידי החומה.

מפסגת ההר תצפית מרהיבה להרי ירושלים והרי חברון (אזור גוש עציון). ניתן לראות בקלות את שני המבצרים הצלבניים - נבי סמואל וקסטל שמזרח. מבצר "בלמונט" נחרב ע"י איברהים פחה מצרים בשנת 1835, על שרידיו הוקם הכפר הערבי סובה, שנכבש ע"י לוחמי הפלמ"ח בגלחמת העצמאות.

עץ האלון והזית החלול

לפרגלות הר צובה שלט עץ "לאלון". הירידה בשביל צובילה אל עץ האלון העתיק ביותר בהרי ירושלים (גילו נאמד בכ-700 שנה) ולידו עץ זית עתיק שגזעו חלול. עצים אלה השתמרו עקב היות המקום בית קברות מוסלמי של הכפר צובה. המשפחות שבאו לפקוד את קברי יקיריהם, ישבו בצילים של העצים, לאכול סעודתם, השליכו שאריות, שדישנו את האדמה, ורפסו בהזדמנות זאת את העשבים החד שנתיים. לעצים נוצרו תנאים משופרים ועדיפות בצריכת המים. בקרבת מקום חבוי מבנה עתיק מהתקופה הצלבנית.

02-5347000
www.tzuba.co.il